

Una de les vistes més desoladores de Turquia està amagada en un carrer al Ministeri d'Afers Europeus a Ankara. Al capdamunt d'una escala aguaita un pòster que representa un arbre la meitat inferior del qual són tristes branques sense fulles però la part de dalt és un exuberant esclat de verd. La llegenda sobreimpresa explica el simbolisme: "Aportem una indústria dinàmica, una jove força de treball i una excepcional diversitat cultural per fer revifar la Unió Europea. Donant la benvinguda a Turquia".

Aquesta relíquia ens parla de temps més feliços, quan Turquia estava tan confiada que ingressaria a la UE que li bastaria presentar-se com un tònic per a un continent cansat. Si visiteu el país, trobareu que l'ambient és tot un altre. Per a molts turcs contraris al partit dominant Justícia i Desenvolupament (AK, per les sigles en turc), UE vol dir traïció.

A Istanbul els liberals es queixen que Europa faci els ulls grossos als autoritaris hàbits de Recep Tayyip Erdogan, un president amb afició a apallissar periodistes i manipular el poder judicial. Els refugiats de Gaziantep, prop de Síria, no entenen per què Alemanya està més preocupada pel migrants que arriben a l'Europa rica que pels centenars de milers de sirians en perill de mort a les mans de Baixar al-Assad i els seus promotors russos. Els kurds del sud-est diuen que Angela Merkel ignora la terrible situació de ciutats com ara Cizre, assetjada per tropes turques.

No és estrany que se sentin defraudats. El sud-est de Turquia és un polvorí de violència latent. Des de l'estiu passat les forces turques i els joves rebels afiliats al PKK (Partit dels Treballadors del Kurdistan) s'han vist sumits en una espiral de violència que ha deixat centenars de civils morts. Les ciutats es troben en estat de confinament i emergència; a Diyarbakir l'atmosfera està saturada de gas lacrimogen i explosions de l'artilleria. Els habitants alerten d'una intensificació del conflicte a la primavera, quan els aguerits combatents del PKK abandonin els seus redutes d'hivern al nord d'Iraq.

Erdogan, no obstant, continua la seva seguida autoritària. Empaitat per acusacions de corrupció a l'AK i amb l'oposició d'antics aliats, va resolutament a l'encaç d'un canvi constitucional que ampliaria

La tomba de l'ambició europea

Turquia és on la política exterior europea ha anat a morir.

les competències de la seva presidència. Els periodistes, terroritzats, fan servir l'autocensura abans i tot que els sicaris del Govern ho facin per ells. Els contractes públics bé que recompensen els amics; els enemics són multats per suposades infraccions tributàries. Les fissures polítiques i ètniques de Turquia són com més va més profundes.

Mentrestant, la regió està en flames. Els enfrontaments als voltants d'Alep, a la frontera síria, han provocat un nou corrent de refugiats. Desesperada per aturar els kurds siris i que no eixamplin el seu territori al llarg de la frontera turca, Turquia ha començat a bombardejar les seves posicions. L'escalada de Rússia, i la seva aliança de conveniència amb els kurds, ha

debilitat la mà turca. Els combats verbals d'Erdogan amb Putin s'han anat escalfant perillosament. Mentrestant, els EUA, aliats a l'OTAN, rebutgen les peticions turques a renegar dels kurds sirians, que tan útils ells són en la seva lluita contra l'Estat Islàmic (EI). Un cotxe bomba que va matar 28 persones a Ankara el proppassat 17 de febrer fou la prova que la violència comença a gratar el cor de Turquia.

És fàcil entendre per què el problema d'Europa amb els refugiats potser no és un punt prioritari de l'agenda turca. Els europeus, diuen, amb optimisme, que els problemes de Turquia representen una obertura per a ells, ja que Erdogan necessita amics. Però això és no entendre del tot la visió que té Ankara. A Síria Erdogan

El problema d'Europa amb els refugiats potser no és una qüestió prioritària a l'agenda turca.

Una invitació poc sincera

En aquest sentit, els europeus potser podrien llimar les dures arestes d'Erdogan només que fossin prou valents per deixar-se estar d'hipocresies. Sens dubte la UE va tenir el seu pes en un moment donat en la política turca. Durant els primers anys de Govern de l'AK va ser un punt de referència útil de cara a les reformes legals i econòmiques d'Erdogan, i un aliat en la seva batalla contra la vella i secular elit turca i els amics d'aquesta en l'exèrcit.

La UE, però, fa anys que ha perdut la seva influència. Poc després que comencessin les converses sobre el seu ingrés el 2005, Turquia va ser víctima de l'esmolada llengua de Nicolas Sarkozy (ex i possible futur president de França), que displicentment va arribar a incloure Turquia com a part d'"Àsia Menor", i el Govern xipriota, que té dret a veto, el qual va ser admès en la UE abans i tot de resoldre el seu problema turc particular. Quan els ciutadans turcs s'adonaren que el seu ingrés se n'anava en orris, van perdre interès. I una vegada que Erdogan va traure el que volia del procés, el va arraconar i va tirar endavant. Els turcs pro-UE van ser abandonats a la deriva.

No han perdut l'esperança, però. El suport a l'ingrés creix mentre Erdogan estreny cada vegada més el puny, i com a mínim Turquia i Europa tornen a parlar. Per culpa dels seus problemes interns Turquia s'ha tornat més dependent dels mercats i la inversió de la UE. Potser i tot, el torcebraç amb Xipre està al caire d'una solució. Si fa una dècada Europa s'hagués compromès a permetre que continués la tramitació de la sol·licitud de Turquia, i hagués convençut Ankara (i a si mateixa) que l'ingrés en la UE era un projecte realista, tal vegada no es trobaria tan sola ara. El pacte de l'any passat potser és menyspreable i resultarà inútil, però en el moment de signar-se la UE no tenia res a perdre. És difícil trobar una acusació pitjor contra la política exterior d'Europa. ●

Traducció de Francesc Sellés

vol esclafar els kurds i mantenir un mur de contenció contra Assad; a casa el que busca és consolidar el seu domini i asfixiar l'oposició. La UE no pot ajudar-lo a assolir aquests objectius. I doncs, mentre líders com la senyora Merkel (amb tota la raó) alaben Turquia per haver acollit 2.5 milions de siris en el seu territori i expressen la seva solidaritat amb les seves dificultats estratègiques, Erdogan respon amb insults i amenaça de traslladar milions de refugiats a Grècia i Bulgària.

Els europeus hauran d'acceptar aquestes dures paraules si volen assegurar-se l'ajuda de Turquia a l'hora de reduir el flux migratori. La promesa de la UE que els turcs podrien viatjar sense visat en bescanvi d'una reducció en el nombre de migrants, que es va acordar l'any passat, és verdaderament un premi per als turcs ("Visitar alemanya és més difícil que comprar un terreny al cel", diu un). Però Europa té molta pressa i Erdogan no. D'aquí, les inacabables reunions de Merkel amb alts funcionaris turcs. D'aquí, la bona disposició de la UE a l'hora de passar per alt els excessos d'Erdogan. I d'aquí, la sensació de traïció entre els opositors de casa. "Necessitem pressió de fora estant", diu Firat Anli, el coalcalde de Diyarbakir. "Si no, ja veiem on porten les respostes de l'Estat".

El Temps

Nova maqueta

Nous opinants

Nou format

Nou Temps

Ja al teu quiosc

Per fer-te
subscriber entra a
www.eltamps.cat
escriu-nos a
[subscripcions@
eltamps.cat](mailto:subscripcions@eltamps.cat)
o telefona al
902131025.

Us atendrem de
9.00 a 14.00 hores